

Dwumiesięcznik Fundacji Anny Florek

CZAS DZIECIŃSTWA

Numer 4 (Marzec-Kwiecień 2021)

Temat numeru:

Kosmos

Czasopismo bezpłatne

W tym numerze

Słowem wstępu	3
Anna Florek opowiada o przygotowaniu do Wielkanocy w Przedszkolu.	
Jesień i zima od kuchni cz.2	5
Porady lekarza związane z odżywianiem się w czasie zimnych miesięcy.	
Archiwum scenariuszy	8
Małgorzata Krówka prezentuje zajęcia o kosmosie realizowane Metodą Pytań Dzieci.	
O nauce życzliwości i troski, czyli powrót do pisania listów	13
Anna Gromadzka inspirowa do pisania listów z przedszkolakami.	
Gra planszowa „Czarna dziura”	18
Pomoc dydaktyczna do tematu o kosmosie.	
Luźne wspomnienia	19
Marcin Dębiński wspomina o współpracy z Tonis Puri.	
Co nam w duszy gra	20
Adam Dąbrowski opowiada czym jest muzyka.	
Moja historia	22
Wspomnienia Kamila Wadacha.	
Kalendarz	24
Typowe i nietypowe okazje do świętowania w marcu i kwietniu.	
Porady fizjoterapeuty	26
Martyna Witkowska prezentuje kolejne propozycje ćwiczeń dla dzieci.	
Kącik logopedyczny	28
Agata Lange pokazuje jak rozwijać słuch fonematyczny.	

Miło nam poinformować, że można już przekazywać 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

W zeznaniu podatkowym należy podać następujące dane:

Numer KRS: 0000270261 | Cel szczełowy: CZAS DZIECIŃSTWA 9272

Każdego roku, w tygodniu poprzedzającym Święta Wielkanocne, odbywały się w naszym przedszkolu zajęcia z udziałem rodziców, podczas których przygotowywane były ozdoby do wielkanocnych koszyczków - pisanki, zajaczkki, kurczaki i inne wytwory nawiązujące do świąt, budzącej się wiosny, odradzającej przyrody. To była jedna z form budowania i pielęgnowania więzi w naszej przedszkolnej społeczności. Dzieci z niecierpliwością wyczekiwały przyjscia rodziców. Dla nich, właśnie obecność kogoś z rodziny nadawała tym zajęciom szczególne znaczenie: **Zrobić to razem z mamą i tatą!** Ich czas był wyłącznie dla dzieci - to tylko pół godziny a jak wiele. Obserwowałam, jak dzieci mocno przeżywały to wydarzenie, zdawało się, że zapomniały gdzie są - tak ważne było dla nich z kim są i że coś z mamą lub tatą RAZEM robią. Dużo pięknych, dobrych uczuć! Bywało, że rodzice świetnie radzili sobie w tych plastyczno-manualnych zabiegach, ale było i tak, że to właśnie dzieci były doradcami rodziców jak należy zrobić zajaczkka, jak najpiękniej ozdobić jajko.

Dlaczego organizujemy takie spotkania?

Jak wiele naszych przedszkolnych działań mają sprzyjać budowaniu relacji. Przede wszystkim relacji między dziećmi a rodzicami. Pomimo, że czas zajęć (godzina 15.00) jest mało dogodny, to jednak rodzice uczestniczyli w nich licznie. Dzieci z niecierpliwością wyczekiwały rodziców a potem, z wypiekami na policzkach, wspólnie tworzyli koszyczki, kurczaki, zajaczkki, pisanki... Oczywiście można to wszystko kupić - ale nie o to przecież chodzi. Chodzi o bycie z dziećmi, razem - przygotowywanie się do jakiegoś wydarzenia i wspólne robienie czegoś, z czego można się później cieszyć, jeszcze raz zobaczyć, pokazać innym. Duma i radość: **zrobiliśmy to razem!**

Drugim powodem jest budowanie relacji między rodzinami – ważne jest poznanie rodziców przedszkolaka, o którym nasze dziecko często

opowiada. Przedszkolne dziecięce sympatie mogą być dzięki temu pielęgnowane podczas popołudniowych spotkań poza przedszkolem a to też może być okazją dla rodziców do poznania nowych przyjaciół.

Jeszcze inną wartością takich spotkań jest tworzenie społeczności dzieci, rodziców i pracowników. Widzimy ile nas jest, jacy jesteśmy i że dobrze nam razem ... Zwykle spotkania przedłużają się - w przedszkolnym ogródku dzieci bawią się a rodzice kontynuują rozpoczęte rozmowy.

Nie będziemy w tym roku organizować pisankowych spotkań, ale Święta Wielkanocne będą i wiosna też zagości dookoła. I oby nie zabrakło czasu na domowe pisankowe spotkanie, na bycie razem i wspólne tworzenie Świąt. Ostatnie miesiące pokazały bardzo wyraźnie wielu rodzinom, że przebywanie w tym samym czasie w domu nie oznacza, że jesteśmy razem oraz mamy czas dla siebie i chcemy wspólnie coś robić. To bywa trudne, ale przed Świątami, przy dekorowaniu pisanek, pieczeniu mazurków, można spróbować...

*Życzę wszystkim Rodzicom, Dzieciom
i Współpracownikom zdrowych i radosnych Świąt,
byście mogli je Państwo przeżyć zgodnie
z Waszymi potrzebami i rodzinnymi zwyczajami.*

Anna Florek

psycholog, dyrektor, twórca autorskiego programu edukacyjno-wychowawczego przedszkola, autorka licznych publikacji na temat integracji, edukacji przedszkolnej i współpracy z rodzicami. Rzeczoznawca MEN i ekspert ORE (dawniej CMPP-P), Kuratorium Mazowieckiego. Prowadzi wykłady i ćwiczenia na warszawskich uczelniach (UKSW, UW, APS). Wielokrotnie nagradzana medalami za swoją działalność na rzecz edukacji i integracji.

W tym numerze kontynuujemy prezentację zasad zdrowego odżywiania. Poniższe rady mają zastosowanie niezależnie od pory roku.

1.

Utrzymujmy przerwy między posiłkami, najlepiej 3,5-godzinne (minimum 3h). Niech nasz przewód pokarmowy upora się wstępnie z jednym posiłkiem i zagęści enzymy do przyswojenia kolejnego. Jest to jedno z najważniejszych i za razem najtrudniejszych do wprowadzenia w życie prawideł. Jego zaniechanie sprzyja złemu trawieniu i nasilonym procesom fermentacji, co w konsekwencji osłabia nasz układ odpornościowy.

2.

Unikajmy produktów przetworzonych.

Dopóki zaś nie nadejdzie ocieplenie wszystkie zimowe porady będą wciąż aktualne. A zatem:

Świeże warzywa są świetnym pomysłem.

- Kupujmy (jeśli to możliwe) produkty świeże, nie mrożone. Wartość odżywcza mrożonek jest bardzo niska. Poza tym mrożona marchewka, mimo że zostanie przez nas ugotowana, będzie produktem wychładzającym. Z kolei świeża, ugotowana lub upieczona marchewka doda nam ciepła i substancji odżywczych.

- Jak najczęściej, zamiast surowych owoców, sięgajmy po ich pieczone, suszone lub zawekowane wersje. Surowy owoc (obok produktów

mlecznych) ochłodzi nas i będzie tym samym sprzyjał tworzeniu tak zwanego śluzu, którego obecność prowadzi między innymi do nawracających i przewlekłych infekcji. Pieczone owoce, musy, kompoty, z masłem i z przyprawami (nie przesadzajmy jednak z cynamonem) nie wymagają długiego kucharzenia a zaspokajają naszą naturalną potrzebę słodkiego smaku.

- Spróbujmy jak najrzadziej witać i żegnać dzień kanapką z serem i pomidorem. Jest to typowy, obok surowych owoców, (zwłaszcza tropikalnych - na czele z bananem) posiłek wychładzający i śluzotwórczy.

- Jak najczęściej, najlepiej do każdego posiłku, dodawajmy suszone zioła i przyprawy lekko ogrzewające jak majeranek, tymianek, macierzanka, kozieradka, rozmaryn, lubczyk, koper włoski, ziele angielskie, owoce jałowca, kminek, laur i kolendra.

- Zioła w postaci suszonych liści dodajmy do potrawy już ugotowanej, najlepiej tuż przed podaniem. Jeśli do tej pory unikaliśmy przyprawiania potraw ziołami (na przykład ze względu na reakcje dzieci), zaczynajmy je wprowadzać od bardzo małych ilości i od swojego talerza. Być może będzie to zachęta dla najmłodszych.

- Przyprawy z kuchni orientalnych, tym bardziej jeśli chcemy nakarmić nasze dzieci, używajmy w niewielkich ilościach, symbolicznie. Warto tu wymienić cynamon (ten prawdziwy - cejloński), kurkumę, chili, imbir, gałkę muszkatołową. Od kilku lat trwająca w Polsce moda na kurkumę w nieograniczonych ilościach na szczęście pomału mija. Zatem jaka ilość będzie dla nas odpowiednia? Umiarkowana, to znaczy - przykładowo, na 3 litry zupy - ok. 3 szczypty kurkumy suszonej, gałki muszkatołowej, 2-3

plastry świeżego imbiru. 1-2 szczypty cynamonu na 1 porcję dowolnego dania. Są to ilości orientacyjne. Z kolei takie przyprawy jak goździk, kardamon, anyż, które kojarzymy częściej ze słodkim posiłkiem lub rozgrzewającym napojem, wspaniale uzupełniają i urozmaicają smak także wytrawnych dań.

Nie każdy rodzaj ziół jest wskazany do spożywania zimą.

- Pisząc o ziołach, warto choć krótko, wspomnieć o naparach dobrych na jesień, zimą oraz przedwiośnie. Oto propozycje składników, które można dowolnie łączyć ze sobą tworząc mieszanki do naparów na co dzień: melisa, koper włoski, rumianek, nagietek, lawenda, rooibos, suszone owoce (róża, porzeczka, głóg), kwiaty bzu czarnego, lukrecja, pokrzywa.

- Naszym kolejnym flagowym dodatkiem do przynajmniej jednego posiłku niech stanie się kiszonka. Bakterie powodujące proces fermentacji warzyw i owoców są naszymi wielkimi sprzymierzeńcami w budowie zdrowych jelit, czyli miejsca, które obok żołądka, stoi na czele narządów odpowiedzialnych za naszą odporność.

A w następnym numerze o jedzeniu wskazanym w ciepłych miesiącach.

Maria Królikowska-Gryn

Lekarz z zamiłowania. Od kilku lat studiuje wiedzę związaną z psychosomatyką, profilaktyką zdrowia i terapią naturalną. Nie potrafi zakończyć dnia bez książki, najczęściej z dziedziny filozofii, antropologii i szeroko rozumianej duchowości. Lubi wyprawy w dziki plener w dobrym towarzystwie, naturalne rękodzieło i komponowanie prostych dań. Żona i mama 4,5-letniej Kornelii.

Przebieg dnia w grupie zróżnicowanej wiekowo w trakcie tematu „Kosmos” realizowanego Metodą Pytań Dzieci.

Autor: Małgorzata Krówka

Temat kompleksowy: „Kosmos”

Temat dnia: „Planety”

Pytania dzieci:

(w nawiasach imiona dzieci, które zadały pytania)

Jakie nazwy mają planety? (pytanie Marysi)

Czy słońce jest gorące? (pytanie Łucji)

Etap realizacji tematu: Szukanie odpowiedzi

Cele ogólne:

- Poszerzenie wiedzy dzieci z zakresu astronomii
- Utrwalenie liczebników porządkowych
- Doskonalenie umiejętności globalnego czytania

Realizowane treści programowe:

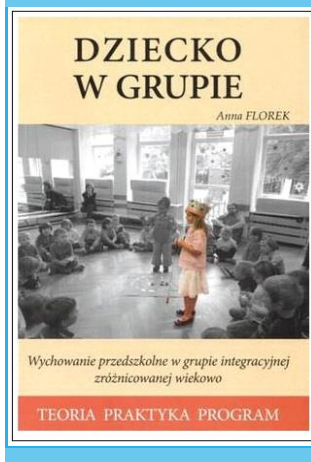
Dziecko używa zwrotów grzecznościowych podczas powitania, pożegnania, sytuacji wymagającej przeproszenia i przyjęcia konsekwencji swojego zachowania. **(III.4)**,

Dziecko przyjmuje, respektuje i tworzy zasady zabawy w grupie, współdziela z dziećmi w zabawie, pracach użytecznych, podczas odpoczynku. **(III.5)**, Dziecko komunikuje się z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystuje komunikaty werbalne i pozawerbalne. **(III.9)**

Ciekawostka

Realizacja treści programowych w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECINSTWA odbywa się wg programu „Dziecko w grupie” autorstwa Anny Florek. Fundamentalną częścią tego programu jest Metoda Pytań Dzieci. Łączy ona naturalną ciekawość dzieci z wymogami podstawy programowej.

Program ten został szczegółowo opisany w książce pod tym samym tytułem.

Dziecko wyraża się za pomocą języka mówionego, posługuje się językiem polskim w mowie zrozumiałej dla dzieci i osób dorosłych mówi płynnie, wyraźnie, rytmicznie, poprawnie. **(IV.2)**, Dziecko słucha, odtwarza i tworzy muzykę, porusza się przy muzyce i do muzyki, dostrzega zmiany charakteru muzyki, np. dynamiki, tempa i wysokości dźwięku oraz wyraża ją ruchem, reaguje na sygnały. **(IV.7)**, Dziecko określa kierunki i ustala położenie przedmiotów w stosunku do własnej osoby, a także w stosunku do innych przedmiotów. **(IV.14)**. Dziecko posługuje się liczebnikami głównymi i porządkowymi. **(IV.15)**

Przestrzenie aktywności:

Zmysłów – oglądanie zdjęć przedstawiających planety Układu Słonecznego, oglądanie planszy przedstawiającej Układ Słoneczny, słuchanie dźwięków różnych planet słyszanych przez sondy kosmiczne

Języka – przedstawianie przez dzieci posiadanych informacji o planetach Układu Słonecznego, czytanie globalne, rozmowa na temat obejrzanej bajki

Wiedzy – poznanie nazw planet Układu Słonecznego i informacji o nich

Działania – układanie obrazka z części, liczenie planet, dopasowywanie kształtów planet do ich cienia, udział w zabawie ruchowej "Układ Słoneczny", udział w zabawie podwórkowej z piłką, malowanie farbami kul uformowanych z folii bąbelkowej, malowanie farbami i brokatem przestrzeni kosmicznej, tworzenie Układu Słonecznego na kartonie

Pomoce: zalaminowane obrazki pocięte na różnej wielkości kawałki (kwadraty), zdjęcia planet Układu Słonecznego, dźwięki planet nagrane przez sondy kosmiczne, kolorowe obręcze, rysunki planet w dużym i małym formacie, plansza Układu Słonecznego, obrazki planet przypinane na rzepy do planszy, podpisy planet, piłka, bajka do wyświetlenia: "Franklin w kosmosie", karton formatu A3, folia bąbelkowa, farby, brokat, bezbarwna taśma, klej magik

Przebieg dnia	Dostosowania i uwagi, w tym dla dziecka z autyzmem (J.)
<p style="text-align: center;">Propozycja poranna :</p> <p>Propozycja poranna:</p> <p>1. Wspólna praca plastyczna "Układ Słoneczny". Malowanie farbami kul uformowanych z folii bąbelkowej, umieszczanie ich i przyklejanie na pomalowanym ciemnymi farbami i brokatem kartonie, symbolizującym przestrzeń kosmiczną. Kule są różnej wielkości - symbolizują planety oraz słońce.</p>	
<p>2. Układanie rozsypanek wyrazowych o tematyce kosmosu.</p>	<p><i>Układanki mają różny stopień trudności, w zależności od wieku i możliwości dziecka.</i></p>
<p style="text-align: center;">Propozycja przedpołudniowa:</p> <p>3. Powitanie: Dzieci po kolei odwracają się do siebie i mówią po angielsku „Hello”.</p>	<p><i>J. powinien powtarzać dopiero po kilkorgu dzieci, aby zauważyć, co mówią inni.</i></p>
<p>4. Dzieci oglądają zrobiony przez nie model Układu Słonecznego. Nauczyciel wraz z dziećmi nazywa po kolei każdą planetę, pokazując jej zdjęcie i podając charakterystyczną cechę. Wychowawca włącza dźwięki niektórych planet słyszane i nagrane przez sondy</p>	<p><i>Uzyskanie odpowiedzi na oba postawione w temacie pytania. Dzieci dostają do rąk zdjęcia. Każde może dotknąć i obejrzeć zdjęcie. Zmiany aktywności z oglądania na słuchanie pozwala lepiej skupić uwagę dzieci.</i></p>

<p>kosmiczne. Również słońce zostaje omówione razem z planetami jako centralna gwiazda Układu Słonecznego.</p>	
<p>5. Nauczyciel zadaje pytania dzieciom: Która od słońca jest wymieniona planeta? Dzieci odszukują planetę i odliczając podają liczbę porządkową.</p>	<p><i>Podczas trwania zabawy wychowawca zmienia miejsce położenia różnych planet. Zabawa ruchowa w trakcie zajęć pomaga dzieciom z nadpobudliwością psychoruchową. Liczy się szybkość i spostrzegawczość</i></p>
<p>6. Zabawa "Układ Słoneczny". Na dywanie rozłożone są obręcze, w których umieszczone są ilustracje planet. Każde dziecko dostaje obrazek z jedną z planet. Wychowawca włącza spokojną muzykę. Podczas jej trwania dzieci krążą po sali jak planety po orbitach. Kiedy muzyka cichnie każde dziecko musi odnaleźć obręcz z obrazkiem swojej planety.</p>	<p><i>W trakcie tej zabawy dzieci wyciszają się.</i></p>
<p>Propozycja podwórkowa:</p> <p>7. Dzieci stoją w kręgu pośrodku, którego staje wychowawca. Wychowawca rzuca piłkę do każdego dziecka wymieniając po kolei nazwy różnych planet. Dzieci mają za zadanie złapać piłkę i odrzucić ją do wychowawcy. Nie można złapać piłki na słowo "słońce" - wtedy piłka parzy.</p>	<p><i>J. może wymagać biegania za rękę z nauczycielem.</i></p>

Propozycja popołudniowa:

8. Zabawa "Dopasuj cień". Dzieci korzystając z planszy Układu Słonecznego z czarnymi konturami planet dobierają kolorowy rysunek planety do jej konturu i dopasowują go do planszy.

Dzieci potrafiące czytać dopasowują również napis z nazwą planety.

9. Kino Bambino - oglądanie bajki: „Franklin w kosmosie”. Rozmowa na temat obejrzanej bajki.

Pytania mogą dotyczyć zarówno oglądanych treści jak i emocji towarzyszących oglądaniu.

Podsumowanie dnia:

10. Podsumowanie dnia i wspólna odpowiedź na pytania Marysi i Łucji.

J. powtarza odpowiedzi po dzieciach.

Materiały dodatkowe Autor Marcin Dębiński

Na potrzeby podsumowania zajęć o kosmosie oraz podpowiedzenia rodzicom pytań odnośnie zaprezentowanego tematu został stworzony quiz w portalu Learning Apps. Aplikacja zawiera zdjęcia związane z tematem oraz czytane przez lektora nazwy. Tym samym nadaje się do pokazania przedszkolakom, które jeszcze nie potrafią czytać. Quiz jest dostępny pod adresem: <https://learningapps.org/view18714620>

Taką aplikację może zrobić każdy. Nawet osoba bez znajomości programowania. Przedszkolaki też również mogą pomóc przy jej tworzeniu zgłaszając nauczycielowi hasła, czyli ich zdaniem najważniejsze słowa jakich nauczyły się podczas zajęć a starsze wpisując odpowiednie wyrazy na klawiaturze.

O nauce życzliwości i troski, czyli powrót do pisania listów.

Autorka
Anna Gromadzka

Zwyczaj pisania listów jest od wielu lat kultywowany przez wychowawców i dzieci w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym. Pandemia koronawirusa ale też „zwykłe” miesiące sprzyjające przeziębieniom, katarom i przeróżnym wirusom, uniemożliwiają przedszkolakom wspólną zabawę. Pojawiają się dłuższe nieobecności na naszych zajęciach. Zdarza się, że brak ulubionego kolegi lub koleżanki znacznie obniża nastrój dziecka, nie chce jak zazwyczaj podejmować różnych aktywności, jest apatyczne, płacze, powracają trudności adaptacyjne. Można zaproponować dzieciom wysłanie do chorego kolegi czy koleżanki listu.

Jak to robimy?

1. Otrzymujemy wiadomość o dłuższej nieobecności przedszkolaka. Powiadamy rodziców o zwyczaju pisania listów do dzieci i o tym, że list będzie zaadresowany do ich dziecka.

2. W trakcie zajęć i rozmów z dziećmi może pojawić się pytanie ze strony dzieci o nieobecność innego przedszkolaka. Jeżeli jednak taka sytuacja nie ma miejsca to naprowadzamy dzieci na zauważenie nieobecności jednego z dzieci. Może to mieć miejsce np. podczas śpiewania piosenki na powitanie, kiedy to wymieniamy imiona wszystkich uczestników zabawy.

3. Wyjaśniamy dzieciom powód nieobecności, rozmawiamy o tym jak to jest, gdy ktoś jest chory, że jest mu smutno itd. Tutaj dzieci chętnie opowiedzą też o własnych doświadczeniach związanych z chorobą i wizytą u lekarza. Wspólnie z dziećmi zastanawiamy się, jak można przekazać choremu dziecku wiadomość o tym, że czekamy na niego i tęsknimy, jak można sprawić, że czuje się lepiej. Ze strony dzieci pojawią się różne propozycje a naszą rolą jest naprowadzenie dzieci na pomysł z listem. W obecnych czasach listy są coraz rzadszą formą komunikowania się między ludźmi, więc dzieci mogą w ogóle nie wiedzieć

co to jest „list”. Krótko opowiadamy dzieciom na czym polega ta forma komunikacji (pojawiają się słowa „poczta”, „listonosz”, „skrzynka pocztowa”)

4. Dzieci wybierają kolor kartki, na którym list będzie napisany, dużą kopertę, przyklejają znaczki a dorośli piszą w ich obecności dane adresata - czyli dziecka. W tym wieku dzieci wiedzą, że mieszka się przy jakiejś ulicy, na którymś piętrze, że mieszkanie ma swój numer. Rodzice od najmłodszych lat przyzwyczajają dzieci do tego typu informacji (jak się nazywasz, ile masz lat, gdzie mieszkasz, jak nazywa się mama, a jak tata).

5. Przystępujemy do napisania listu. Dzieci mówią co chciałyby przekazać a wychowawca starannie, pisanymi literami zapisuje to na kartce.

Warto, aby każde dziecko podpisało list. Dzieci nie znające liter mogą narysować jakiś znaczek.

Wystarczy kilka zdań: co robiliśmy dzisiaj w przedszkolu, że jest nam smutno z powodu choroby przedszkolaka, że chcielibyśmy, żeby przyszedł już do przedszkola itp. Na koniec wymieniamy imiona dzieci z grupy oraz

wychowawców. I oczywiście pozdrawiamy adresata. Do koperty wkładamy też jakiś drobiazg związany z aktualnymi zajęciami, np. kolorowankę, coś do przyklejenia, tekst wiersza lub piosenki, rysunki dzieci.

6. Kopertę zaklejamy i organizujemy wycieczkę do najbliższej skrzynki pocztowej.

Nie wszystkie dzieci po powrocie do przedszkola mówią o tym, że dostały list. W między czasie w ich życiu dzieje się tak dużo ciekawych rzeczy, że list przestaje być czymś o czym pamiętają najbardziej. Najważniejszy staje się np. przed chwilą widziany na ulicy kot. I o tym dzieci chcą mówić w pierwszej kolejności. Ale są też takie , które zaraz po wejściu do przedszkola mówią radośnie „Dostałam/em list z przedszkola!”. Rodzice, którzy często są nie mniej zaskoczeni od dzieci widokiem koperty

w skrzynce opowiadają o wielkiej radości jaką sprawia ta niespodzianka . Znam przedszkolaki, które tak długo proszą o czytanie listu aż znają go na pamięć. Pisanie listów jest ważne, ponieważ:

- kierujemy uwagę dzieci na innych ludzi, a nie uczymy koncentrowania się wyłącznie na własnej osobie,
- wpływamy na dobre relacje między dziećmi i pozytywną atmosferę w grupie,
- kształtujemy w dzieciach tak pożądane cechy jak troska o innych, współczucie, chęć pocieszenia, gdy komuś jest smutno,
- dajemy rodzicom sygnał, że myślimy o ich dziecku, które jest dla nas i dla innych dzieci ważnym członkiem grupy,
- dzieci, które otrzymują list , mogą odczuć , że są lubiane przez innych i oczekiwane w przedszkolu.

Poza tak istotnymi walorami wychowawczymi pisanie listów z dziećmi jest po prostu sposobem na zachowanie dobrego i miłego zwyczaju. Każda forma pozytywnych kontaktów między ludźmi jest ważna i dobrze jest uczyć ich od najmłodszych lat.

Anna Gromadzka

Wicedyrektor Społecznego Przedszkola Integracyjnego. Członek Zarządu Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA. Ponadto nauczycielka wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego oraz pedagog specjalny. Autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej, warunków przyjaznej adaptacji dzieci oraz współpracy z rodzicami. Współpracowała z warszawskimi uczelniami: UW, APS, Wszeczną Polską, Szkołą Wyższą Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Kolegium Nauczycielskim oraz UKSW prowadząc ćwiczenia i warsztaty ze studentami. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania została nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Dodatkowo organizuje i prowadzi grupę przygotowawczą wg opracowanego przez siebie specjalnego programu adaptacyjnego.

Czarna dziura

PGP **Basione Gry Planszowe**
Darmowe Gry dla Przedszkolaków

gravitacja

-2

-1

-0

Pola startowe

1, 2

3, 4

5, 6

„Czarna dziura” to gra planszowa, która została stworzona z myślą o pasjonatach kosmosu. Ćwiczy odejmowanie oraz orientację w przestrzeni.

Zasady gry:

Na początku gracze rzucają kostką, aby określić, z którego pola startują. Jeśli wypadnie 1 lub 2 to gracz ustawia pionek na zielonej rakiecie. Jeśli wypadnie 3 lub 4 to gracz ustawia pionek na czerwonej rakiecie. Jeśli wypadnie 5 lub 6 to gracz ustawia pionek na niebieskiej rakiecie. Potem gracze kolejno rzucają kostkami i przesuwiają swój pionek o tyle pól, ile pokazała kostka. Po ruchu grawitacja czarnej dziury przyciąga do siebie raketę. Jeśli pionek zatrzymał się na polu z czerwoną obwódką to grawitacja działa najsilniej i gracz musi cofnąć pionka o 2 pola. Jeśli obwódka jest czarna to odległość od czarnej dziury zmniejsza jej siłę oddziaływania i gracz cofa się jedynie o 1 pole. Jeśli obwódka jest biała to czarna dziura jest tak daleko, że przestaje przyciągać i gracz nie cofa się po wykonaniu ruchu. Jeśli gracz cofnie się na ciemne pole pośrodku planszy to przegrywa, bo grawitacja w miejscu jest zbyt wielka i nie może się już uwolnić. Gracz, który pierwszy dotrze na Ziemię okrywa się sławą i wygrywa.

Aby zagrać należy dodatkowo przygotować zwykłą kostkę oraz po jednym pionku dla każdego gracza.

Ciekawostka

Gra „Czarna dziura” powstała z myślą o świętowaniu w przedszkolu **Międzynarodowego Dnia Lotnictwa i Kosmonautyki**.

Święto to upamiętnia datę 12 kwietnia. Tego dnia w 1961 roku wystartował statek kosmiczny Wostok a wraz z nim pierwszy człowiek na świecie poleciał w kosmos i osiągnął orbitę okołoziemską.

Grę można też wykorzystać do zajęć 14 kwietnia w **Dniu Patrzenia w Niebo**.

Pokaz pieczenia chleba (luty 2019)

zostanek gruzińskich specjałów. Przy okazji dzieci nauczyły się przywitania, pożegnania i podziękowania w języku gruzińskim. Mogły też pooglądać zdjęcia z różnych miejsc z tego kraju oraz poznać alfabet mchedruli, którego litery bardziej przypominają dzieciom ozdobne szlaczki niż pismo. Była to dobra okazja do spotkania ludzi innych kultur i języka, którzy stali się częścią naszej lokalnej społeczności.

Czemu o tym piszę? Bo dobre relacje z pracownikami piekarni przetrwały mimo, że już w zeszłym roku ograniczenia związane z pandemią nie pozwoliły nam odwiedzić tego wspaniałego i przyjaznego dzieciom miejsca. A skąd wiem, że relacje nadal są dobre? Bo podczas lutowej wycieczki dookoła bazaru Wolumen i sprawdzania co może być sprzedawane zostaliśmy zauważeni przez panią z piekarni i grzecznie poproszeni o zaczekanie. A po chwili dostaliśmy mały prezent. Niespodziankę zanieśliśmy do przedszkola i zerówka zjadła ją na podwieczorek.

Dwa lata temu z ówczesną zerówką odwiedziliśmy miejsce, z którego piękne zapachy rozchodzą się po całej okolicy. Nie będzie niespodzianką, że celem była pobliska gruzińska piekarnia TONIS PURI.

Zorganizowano dla nas wtedy specjalny pokaz tradycyjnego wypieku chleba oraz poczę-

Wycieczka w okolice piekarni (luty 2021)

Jedno krótkie zdanie, a tyle w nim treści i wątków do rozwinięcia:

Definicja muzyki wg A. Dąbrowskiego

„Muzyka jest jedną ze sztuk pięknych, która działa na naszą psychikę za pomocą dźwięku”.

Na przykład „Sztuki piękne”. To wspólna nazwa obejmująca malarstwo, rzeźbę i architekturę, łącznie z poezją, wymową oraz tańcem i muzyką. Sztuki piękne otaczają nas a my nawet nie zdajemy sobie z tego sprawy. A one po prostu są i budzą w nas emocje: dobre i złe. Łagodzą ponoć obyczaje, ale czasem działają przeciwnie niż to powszechne porzekadło. W dzisiejszym świecie, czy go sobie życzymy czy nie, muzyka stała się tłem dźwiękowym. Jest wszędzie ...

W przeciwieństwie do malarstwa, poezji, rzeźby - muzyka otacza nas od momentu narodzin. (Podobnie jak architektura, która budzi często naszą irytację.) Dźwięki od samego początku działają na naszą psychikę czy chcemy czy nie. Są czasem cudowne! Ale mogą też być destrukcyjne!

W modzie obecnie jest muzykoterapia - dźwięki natury, a na ich tle jakiś meandrujący po dźwiękach instrument tworzący melodię nie do zapamiętania i powtórzenia. Ma to na celu wyciszenie naszych emocji, czasem wszystkich, aby dojść do ładu z samym sobą.

A przecież człowiek kocha ruch. Praca fizyczna jest ruchem i musi być wykonywana rytmicznie, aby nie ogarnęło nas szybko zmęczenie. Rytm jest nam wpisany w organizm, wszystko wykonujemy rytmicznie. Pracujemy i relaksujemy się w określonym rytmie - zgodnym z biciem naszego serca, które tworzy wewnątrz naszego ciała nieustanny puls rytmiczny, niczym

perkusista grający na bębnach. Wolny bądź szybszy w zależności od tego co robimy.

Dzisiaj mamy swobodny dostęp do każdego gatunku muzyki. Dzięki Internetowi, możemy słuchać utworów, które lubimy i które zapadły nam w pamięć. W minionym wieku XX-tym, jak coś się nam podobało i chcieliśmy usłyszeć to powtórnie, polowaliśmy na stacje radiowe lub szukaliśmy muzyków, aby zagrali nam na nasze życzenie określoną melodię będącą przebojem.

Niektórzy uczyli się gry na jakimkolwiek instrumencie, aby móc odtworzyć tę melodię dla siebie a potem dla kręgu rodziny i znajomych. Człowiek dobrze grający to był ktoś, ho.. ho.. I dalej tak jest. Obecnie miejscem, gdzie można nabyć podstawową wiedzę pozwalającą coś zaśpiewać czy też zagrać jest Internet. To darmowa szkoła muzyczna, choć niektórzy zapominają, że do korekty problemów związanych z grą na instrumencie potrzebny jest dobry nauczyciel - człowiek.

Podstawową rzeczą jest poznanie zapisu nutowego, drobnymi kroczkami powiększanie umiejętności odczytu dźwięków i przełożenie ich na nasz darmowy instrument, czyli głos. Najprostsza piosenka „Wlazł kotek ...” zapisana nutami jest „zwyczajnym” najstarszym programem komputerowym. Nasz mózg-komputer, po rozszyfrowaniu tego programu, prezentuje melodię za pomocą głosu bądź instrumentu.

Adam Dąbrowski

Magister sztuki. Wieloletni muzyk L'orchestre Symphonique Conservatoire National de Tunis oraz były nauczyciel muzyki w szkole francuskiej i arabskiej. Pracował również jako nauczyciel muzyki w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im. Oskara Kolberga, w Fundacji im. Karola Szymanowskiego oraz w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

Z Fundacją Czas Dzieciństwa zetknąłem się przez przypadek. Miało to miejsce około 3 lat temu. Pracowałem wtedy jeszcze jako psycholog w Mazowieckim Centrum Neuropsychiatrii. I chciałem rozwijać mój warsztat zawodowy. Postanowiłem uzyskać Polską Licencję Terapeuty Behawioralnego. Do jej uzyskania jest potrzebne między innymi pozytywne zaliczenie wielu szkoleń. Była to wiosna (podobnie jak teraz) a ja zapisywałem się na kolejne szkolenia specjalistyczne w ramach wspomnianej licencji. Szkolenie miało odbywać się w wakacje. Jedno z nich - "Techniki SAZ w przygotowaniu dziecka do integracji" prowadziła Katarzyna Hamerlak.

To właśnie na tym szkoleniu dowiedziałem się o Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA i możliwości odbywania w nim stażu. Nie da się ukryć, że bardzo spodobało mi się to, co usłyszałem. Chciałem zobaczyć to w praktyce i po szkoleniu zapisałem się jeszcze w tym samym roku na staż.

W jego trakcie dowiedziałem się jak naprawdę terapeuci pracują z dziećmi. Początkowo obserwowałem jedynie zajęcia prowadzone przez przedszkolnych terapeutów. W międzyczasie zapoznawałem się z dokumentacją. Mniej więcej w połowie stażu miałem okazję prowadzić zajęcia między innymi pod baczным okiem pani Kasi. I okazało się, że techniki prezentowane podczas szkoleń mają realne zastosowanie w codziennej pracy z dziećmi.

Podczas stażu zdobyłem nieocenioną wiedzę oraz doświadczenie, które zaprocentowało w mojej pracy terapeutycznej. Wiele moich oddziaływań stało się bardziej efektywnych. Dużo łatwiej było mi współpracować z podopiecznymi. Po stażu nawiązałem też współpracę z panią Gretą, która została moim superwizorem. Miała ona bardzo duży wpływ na moją pracę.

W październiku 2020 przeglądając Facebooka znalazłem ogłoszenie o pracy na stanowisku terapeuty i postanowiłem aplikować. Po krótkim czasie zostałem zaproszony na rozmowę. Być może to krótkie oczekiwanie było spowodowane tym, że kiedyś odbywałem tu staż a może powód był inny. Rozmowa odbyła się w przyjaznej atmosferze a na spotkaniu obecne były panie Anna Florek i Katarzyna Hamerlak. W listopadzie rozpocząłem pracę w przedszkolu.

Jako, że wcześniej odbywałem tutaj staż, to co nieco już wiedziałem o placówce. Trudno więc mówić o zaskoczeniach po podjęciu pracy. Jednak podczas stażu, czyli w momencie pierwszego kontaktu, zaskakujące było to, że w każdej grupie jest mężczyzna i kobieta jako wychowawcy. To nie jest standardem w przedszkolach, które znałem z własnego dzieciństwa jak i z bieżących opowiadań znajomych z dziećmi.

Co robiłem przed pracą tutaj? Najwięcej pracowałem z osobami ze spektrum autystycznym w różnym wieku.

A co robię po pracy? W wolnym czasie czytam. Lubię książki o tematyce historycznej i fantastyczno-naukowej. Uczę się także programowania w języku Python - pisanie aplikacji webowych. Zrobiłem na przykład aplikację do wystawiania faktur i ich magazynowania.

Kamil Wardach

Psycholog. Absolwent Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Współpracował z Fundacją Synapsis, Poradnią dla Osób z Autyzmem Dziecięcym i Poradnią Zdrowia Psychicznego Mazowieckiego Centrum Neuropsychiatrii. Obecnie prowadzi terapię dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym. Z Fundacją **CZAS DZIECIŃSTWA** związany od 2020 roku.

Świętujemy w marcu i kwietniu

2.03 – Dzień Staroci

3.03 – Międzynarodowy Dzień Chorego
Międzynarodowy Dzień Pisarzy
Światowy Dzień Dzikiej Przyrody

4.03 – Światowy Dzień Tenisa

5.03 – Dzień Dentysty

6.03 – Europejski Dzień Logopedy
Dzień Olimpijczyka

8.03 – Dzień Kobiet

11.03 – Dzień Sołtysa

12.03 – Dzień Matematyki

15.03 – Dzień Piekarzy i Cukierników

16.03 – Dzień Pandy

17.03 – Dzień Łodzi Podwodnej

18.03 – Europejski Dzień Mózgu

19.03 – Dzień Wędkarza
Dzień Stolarza

20.03 – Dzień Wróbla

21.03 – Początek Kalendarzowej Wiosny
Światowy Dzień Lasu
Dzień Wierzby

22.03 – Światowy Dzień Wody

23.03 – Dzień Windy

24.03 – Narodowy Dzień Życia

25.03 – Międzynarodowy Dzień Gofra

26.03 – Międzynarodowy Dzień Szpinaku

27.03 – Międzynarodowy Dzień Teatru

28.03 – Dzień Chwastów

30.03 – Światowy Dzień Muffinka

31.03 – Światowy Dzień Budyniu

1.04 – Międzynarodowy Dzień Ptaków

2.04 – Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci

3.04 – Dzień Tęczy

Fundacja Anny Florek

CZAS DZIECIŃSTWA

Pomysł

Nietypowe święto może stanowić inspirację do wyboru tematu tygodniowego.

Święto może być też przerwaniem i okazją, aby wszystkie dzieci i grupy w placówce mogły zrobić to samo lub przynajmniej skupić się wokół jednego tematu. Mogą stać się lokalną tradycją. Okazją do spotkania integracyjnego dzieci, rodziców i personelu placówki.

Nie ma sensu obchodzić wszystkich okazji z listy. Jedną okazją w miesiącu podkreślić jej wartość.

Święta zaznaczone na zielono będą u nas miały aspekt kulinarny.

- 4.04 – **Wielkanocna niedziela**
Świątowy Dzień Geografa
Dzień Marchewki
- 5.04 – **Wielkanocny poniedziałek**
Dzień Leśnika i Drzewiarza
- 6.04 – **Świątowy Dzień Sportu**
- 7.04 – **Dzień Pracownika Służby Zdrowia**
Dzień Bobrów
- 9.04 – **Świątowy Dzień Gołębia**
- 10.04 – **Dzień Rodzeństwa**
- 11.04 – **Dzień Radia**
- 12.04 – **Dzień Czekolady**
Międzynarodowy Dzień Lotnictwa i Kosmonautyki
- 14.04 – **Dzień Patrzenia w Niebo**
- 15.04 – **Świątowy Dzień Sztuki**
- 18.04 – **Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków**

19 kwietnia

Dzień czosnku

Przepis na sos czosnkowy pani Małgosi
(serwowany do obiadu 19 kwietnia)

Do miseczki wlać szklankę jogurtu typu greckiego. Następnie dodać 5 ząbków czosnku przeciśniętego przez praskę oraz łyżkę majonezu. Dodać odrobinę soli, pieprzu i posiekany koperek. Wymieszać. W wersji bezmlecznej zamiast jogurtu użyć majonezu. Odstawić na 1h-2h do lodówki.

- 19.04 – **Dzień Rowerowy**
- 21.04 – **Świątowy Dzień Cyrku**
- 22.04 – **Dzień Ziemi**
- 23.04 – **Świątowy Dzień Książki i Praw Autorskich**
- 25.04 – **Świątowy Dzień Pingwina**
- 27.04 – **Dzień Florysty**
- 30.04 – **Ogólnopolski Dzień Koni**

Przypominamy, że zaczynamy od ćwiczeń wstępnych trwających 2-3 minuty.

Wzmacnianie antygravitacyjnego wyprustu:

- Leżąc na brzuchu, dziecko naprzemiennie unosi ręce lub nogi, wytrzymuje w tej pozycji licząc sekundy. Stopniowo wydłuża czas do ok. 20 sekund.
- Dziecko leżąc na brzuchu podparte na przedramionach czyta książkę leżącą na podpórce naprzeciw twarzy
- „Taczki” zaczynamy od trzymania za kolana, stopniowo coraz dalej aż do trzymania tylko za kostki. W tym czasie dziecko podpira się na dłoniach.

Wzmacnianie pozycji zgięciowej:

- Kołyska
- Leżąc na plecach przyciągamy nogi do klatki piersiowej, czołem staramy się dotknąć do kolan. Wydłużamy czas utrzymania pozycji do ok. 20 sekund
- Jak wyżej dziecko przyciąga kolana i stara się dotknąć głową a dorosły mu przeszkadza stawiając niewielki opór
- leżąc na plecach, nogi zgięte w kolanach stopy na podłodze. Między kolanami piłka. Dziecko odkleja od podłogi głowę oraz plecy i stara się rękoma wypchnąć piłkę

Ważne

W tym numerze podajemy przykłady aktywności z kolejnych grup. Z każdej z nich wybieramy 1-2 ćwiczenia.

Należy je uzupełnić propozycjami z poprzedniego numeru.

Cała sesja powinna trwać od 15 do 25 minut i być powtarzana 2-3 razy w tygodniu.

Zmieniamy ćwiczenia i ich kolejność, żeby urozmaicić zajęcia.

Szczególną uwagę należy zwrócić na ćwiczenia z zakresu poprawy równowagi i czucia w obrębie kończyn górnych i dłoni.

Wzmacnianie mięśni posturalnych:

- Podskakiwanie z jednoczesnym rzucaniem do celu (np. pluszakami, papierowymi kulami, woreczkami, piłeczkami)
- Rzut do celu ciężkim woreczkiem, poduchą
- „Walka kogucików” przepychanie w pozycji siedzącej, stojącej, klęku prostym, kuckach
- Przeciąganie liny
- Stojąc na dysku w wyciągniętych rękach dziecko trzyma talerzyk na którym leży piłeczka. Stara się utrzymać tą piłeczkę licząc głośno i robiąc płytki przysiad
- Turlanie się po wykładzinie trzymając w rękach nad głową piłkę
- Leżąc na brzuchu zbijanie kijem lub długim balonem ustawionych kręgli
- Leżąc na brzuchu turlanie piłki do określonego celu np. pod krzesło do komody itp.
- Leżąc na brzuchu odpychanie się rękoma od ściany lub od drugiej osoby

Propozycje ćwiczeń powstały we współpracy z:

Ciekawostka

Za jednego z pierwszych fizjoterapeutów uważa się rzymskiego lekarza gladiatorów – Galena. Dzięki swym badaniom opisał wady postawy: skoliozę, lordozę czy kifozę. Jednak jeszcze przed nim Hipokrates i Konfucjusz zwrócili uwagę na związek zależności leczenia od odpowiednim ułożenia ciała. Ci dwaj uważali, że gimnastyki ciała wpływa na zdrowie, co najmniej jak higiena.

Słuch fonematyczny to podstawowy element w procesie rozwoju mowy dziecka, istotny również podczas nauki czytania oraz pisania. Jest to umiejętność różnicowania dźwięków mowy, czyli fonemów i wiązanie ich z określonym znaczeniem. Dzięki niemu rozróżniamy nie tylko fonemy, ale także całe wyrazy i wypowiedzi, co niewątpliwie jest podstawą do zrozumienia i przetwarzania komunikatów werbalnych rozmówcy. Podczas rozwoju mowy wykształcają się tzw. „wzorce słuchowe” dla danych głosek (fonemów). Każda z nich ma stałe i istotne cechy dystynktywne, które pozwalają na jej utożsamienie.

Słuch fonematyczny wchodzi w skład umiejętności percepcji mowy, którą warunkuje przede wszystkim słuch fizjologiczny, bez którego słuch fonematyczny nie rozwinię się w prawidłowy sposób. Ważna w tym procesie jest również pamięć słuchowa, umiejętność analizy i syntezy słuchowej wyrazów oraz kojarzenie wzorców słuchowych z odpowiednim pojęciem. Duży odsetek dzieci w okresie przedszkolnym, a nawet szkolnym prezentuje zaburzenia lub deficyty słuchu fonematycznego. Trudności w tym zakresie powodują zaburzenia lub opóźnienia mowy (wymowy) czynnej, utrudniają rozumienie komunikatów oraz nabycie umiejętności takich jak pisanie i czytanie. Deficyty na poziomie słuchu fonematycznego najczęściej jednak prowadzą do trudności artykulacyjnych. Jeżeli dziecko nie identyfikuje i nie różnicuje głosek, może mieć problem z nauczeniem się jej artykulacji, ponieważ wzorce kinestetyczne (ruchowe) dla danej głoski utrwalają się pod kontrolą słuchu fonematycznego. Najczęściej zastępowanymi głoskami są głoski z opozycji dźwięczna (np. b, g, d) i bezdźwięczna (np. p, k, t), głoski z opozycji szumiąca (sz,ż,cz,dż) i sycząca (s,z,c,dz). Diagnozę słuchu fonematycznego wykonuje logopeda i to on ustala, do których głosek należy wykształcić wzorce słuchowe i kinestetyczne. Jednakże wiele ćwiczeń słuchu fonematycznego można wykonywać w domu.

Przykłady ćwiczeń:

- Co słyszysz na początku wyrazu? (dziecko musi określić, jaką głoskę słyszy na początku wyrazu, np. wyrazu lampa),
  - Wymyśl wyrazy, które zaczynają się na daną głoskę, np. głoskę [s],
  - Zgadnij, co powiedziałem? - dzielenie wyrazów na sylaby / głoski (dziecko musi zgadnąć, o jaki wyraz chodzi),
  - Kłaśnij / podnieś rękę, gdy usłyszysz głoskę lub wyraz, w którym występuje podana głoska,
  - Wrzuć tyle klocków do pudełka, ile słyszysz sylab w wyrazie,
  - Wrzuć klocek do pudełka tylko wtedy, jak usłyszysz np. głoskę [sz],
  - Wystukaj na bębieniu, taki rytm jak ja,
  - Zabawa „w coś w pobliżu na literę ...”,
  - Wymyślanie zdań z podaną liczbą wyrazów, które powinny się w nim znaleźć,
  - Wymyślanie rymujących się wyrazów, np. gruszka-pietruszka,
  - Wymyślanie wyrazów, które różnią się jedną głoską, np. koza-kosa,
  - Wykorzystywanie rymowanek, np. Lata osa koło ..... (nosa),
  - Podawanie zdań, w których każdy wyraz będzie zaczynał się taką samą głoską, np. Piotruś pojechał pociągiem ...
  - Wspólne rozwiązywanie zagadek,
- Wyszukiwanie wyrazów rozpoczynających się różnym sylabami, np. sylabą PO, LA, ŻY...

Część ćwiczeń warto wykonać tak, aby nie możliwe było czytanie z ust drugiej osoby.

- Łańcuch wyrazowy (dorosły podaje wyraz, dziecko musi podać nowy rozpoczynający się głoską, na którą kończy się wyraz współpracownika),
- Powtórz tak, jak ja. Dorosły podaje 3 lub 4 wyrazy, dziecko musi powtórzyć je w takiej samej kolejności,
- Zabawa w sklep – kupujemy tylko te przedmioty (ilustracje), których nazwa rozpoczyna się, np. głoską m,
- Wymyśl wyrazy z kategorii (np. warzywa, części ciała, zabawki) rozpoczynające się na daną głoskę.

W przypadku, gdy zauważymy, że dziecko posiada deficyty w zakresie słuchu fonematycznego już na poziomie edukacji przedszkolnej, w szkole może nie radzić sobie z:

- pisanem pod dyktando,
- rozumieniem dłuższych poleceń, zapamiętywaniem ciągów słownych,
- powtórzeniem trudnych wyrazów i zdań, pisanem dwuznaków i spółgłosek miękkich,
- opuszczaniem początku lub końcówki wyrazów,
- opowiadaniem,
- gramatyką.

Zatem szybko podjęta terapia logopedyczna może być kluczem do sukcesu dziecka nie tylko na etapie szkolnym, ale przede wszystkim w komunikacji z drugim człowiekiem.

Ważne

Jeśli dziecko nie radzi sobie przynajmniej z kilkoma z proponowanych tu ćwiczeń, to warto skorzystać z pomocy logopedy. Być może trudności mają podłoże, które da się wyeliminować dzięki wsparciu specjalisty.

W tym numerze wykorzystaliśmy

Grafiki Public Domain CC0

Ilustracja na okładce (str. 1)

Autor: Alicja (_Alicja_)

źródło: www.pixabay.com

Warzywa (str. 5), Kanapka (str. 6)

Autor: Robert Owen-Wahl

źródło: www.pixabay.com

Zioła (str. 7)

Autor: Seksak Kerkanno

źródło: www.pixabay.com

Dziecko podpisujące list (str. 14)

Autor: Raphaël Jeanneret

źródło: www.pixabay.com

Czosnek (str. 29)

Autor: nieznany (ID 41330)

źródło: www.pixabay.com

Ojciec i córka (str. 33)

Autor: mohamed Hassan

źródło: www.pixabay.com

Ten numer ukazał się

24

marca

WYDAWCA

Fundacja Anny Florek
CZAS DZIECIŃSTWA

ul. Wolumen 3
01-912 Warszawa
tel. 226635521

Odwiedź nas na

www.czasdziecinstwa.com.pl/publikacje/nasz-miesiecznik/

[www.fb.com/czasdziecinstwa](https://www.facebook.com/czasdziecinstwa)

Nasza Redakcja:

Marcin Dębiński – Redaktor naczelny. Odpowiedzialny za skład miesięcznika oraz wywiady, kącik naukowy, recenzje książek, gry planszowe i poradnik awansowy.

Pedagog, nauczyciel wychowania przedszkolnego, ponadto inżynier, absolwent SGGW i WSP ZNP. Współpracował z warszawskimi uczelniami wyższymi prowadząc ćwiczenia ze studentami. Autor publikacji na temat edukacji i wychowania. W 2015 roku nagrodzony Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Martyna Witkowska - Odpowiedzialna za dział porad fizjoterapeutycznych.

Fizjoterapeuta, hipoterapeuta. Dyplomowany terapeuta PNF, NDT Bobath, SI, Fits. Członek komisji egzaminacyjnej Polskiego Towarzystwa Hipoterapii, Członek Stowarzyszenia Fizjoterapia Polska. Prowadzi zajęcia fizjoterapeutyczne dla dzieci w Społecznym Przedszkolu Integrycyjnym oraz dla dzieci i dorosłych w prowadzonej przez siebie firmie Martimed.

Monika Rosińska - Odpowiedzialna za dział „Oknem Psychologa”

Oligofrenopedagog, pedagog Montessori, psycholog, certyfikowany terapeuta behawioralny PSTB, certyfikowany terapeuta motywujący PTTM, Należy do Polskiego Stowarzyszenia Terapii Behawioralnej (PSTB), Polskiego Towarzystwa Terapii Motywującej (PTTM), autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej i terapii behawioralnej.

Agata Lange - Odpowiedzialna za dział logopedyczny.

Logopeda, absolwentka UW na kierunku logopedia ogólna i kliniczna ze specjalizacją nauczania języka polskiego realizowanym wspólnie z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym. Swoje doświadczenie zdobywa w pracy z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną w ośrodku specjalnym oraz na licznych praktykach w warszawskich placówkach oświatowych oraz medycznych, w których przeprowadza diagnozę i terapię zarówno dzieci, jak i dorosłych w zakresie logopedii ogólnej i neurologopedii.

Katarzyna Hamerlak - Odpowiedzialna za dział behawioralny.

Oligofrenopedagog, superwizor terapii behawioralnej, psycholog, autorka publikacji na temat terapii behawioralnej. Certyfikowany terapeuta behawioralny PSTB. Odbiła staż w Princeton Child Development. Prowadzi szkolenia z zakresu stosowanej analizy zachowania. Koordynuje terapię behawioralną w Przedszkolu i w Punkcie Konsultacyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

Beata Oraniec - Odpowiedzialna za dobór materiałów i korektę merytoryczną.

Surdopedagog, pedagog Montessori, autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej. Współpracowała z warszawskimi uczelniami wyższymi prowadząc ćwiczenia ze studentami. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania została w 2015 roku nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Anna Gromadzka - Odpowiedzialna za dobór materiałów i korektę merytoryczną.

nauczycielka wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego, pedagog specjalny, autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej, przyjaznej adaptacji dzieci i współpracy z rodzicami. Prowadzi zajęcia ze studentami warszawskich uczelni pedagogicznych. W 2014 roku nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

